

19 Ιουνίου 2020

Αρχαία Φαλάσαρνα: Η ισχυρή ναυτική πόλη που καταστράφηκε από τους Ρωμαίους

Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Ιστορία, Αρχαιολογία, Παλαιογραφία, Στρατιωτικά & Εθνικά θέματα

Αν κάποια στιγμή επισκεφθείτε την Φαλάσαρνα, για να απολαύσετε την ωραία και εκτεταμένη παραλία της, μη χάσετε την ευκαιρία για μια βόλτα στις αρχαιότητες της.

Η αρχαία πόλη της Φαλάσαρνας βρίσκεται στο δυτικό άκρο του ακρωτηρίου της Γραμβούσας και το όνομα της αποδίδεται στη νύμφη- τοπική ηρωίδα Φαλάσαρνα.

Τα ευρήματα στην περιοχή μαρτυρούν κατοίκηση από τους μινωικούς χρόνους, η οποία συνεχίζεται αδιάλειπτα κατά τους αρχαϊκούς και κλασικούς χρόνους. Η μεγάλη ακμή όμως για τη Φαλάσαρνα καταγράφεται στο μέσο του 4ου αιώνα π. Χ και λίγο πριν την καταστροφή της.

Υπήρξε μια πολύ ισχυρή ναυτική πόλη-κράτος στην ελληνιστική περίοδο, όπως σταδιακά αποδεικνύουν οι ανασκαφές στο λιμάνι της.

Η εκκλησία του Αγίου Γεωργίου εντός του αρχαιολογικού χώρου

Από την αρχαιότητα σώζονται επιγραφικές και άλλες γραπτές πηγές, που αφορούν στη Φαλάσαρνα.

Ο Ψευδοσκύλλακας (4ος αι. π.Χ.), είναι ο πρώτος που αναφέρει για τη Φαλάσαρνα ότι απέχει μίας ημέρας ταξίδι από τη Λακεδαίμονα, πως βρίσκεται στο άκρο της Κρήτης και είναι η πρώτη πόλη εγκαθιδρυμένη προς την πλευρά που δύει ο ήλιος, ενώ διαθέτει κλειστό λιμάνι.

Ο Dionysius Calliphontis filius (Descriptio Graeciae), γράφει ότι η Φαλάσαρνα βρίσκεται στην πλευρά που δύει ο ήλιος, έχει κλειστό λιμάνι και ιερό της Αρτέμιδας, που την ονομάζουν Δίκτυννα.

Τμήματα των τειχών της πόλης

Επιπλέον γεωγραφικές αναφορές διαπιστώνονται στους Σταδιασμούς της Μεγάλης Θαλάσσης (336), στον Στράβωνα (X, 474), στον Πτολεμαίο (III, 15, 2), και στον Στέφανο τον Βυζάντιο.

Η Φαλάσαρνα αναγράφεται στον κατάλογο των κρητικών πόλεων που συνθηκολόγησαν με τον βασιλιά Ευμένη Β΄ της Περγάμου (170 π.Χ.).

Παραδοσιακός αντίπαλος της ήταν η κοντινή Πολυρρήνια. Ανάμεσά στις δυο πόλεις υπήρχαν συνοριακές διαμάχες, όπως επιβεβαιώνεται και από τη συνθήκη συμμαχίας που συνυπέγραψαν στα 290-280 π.Χ. και εκτίθεται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Κισσάμου.

Σύμφωνα με αυτά που αναφέρει ο Πολύβιος, λίγο πριν το 184 π.Χ., η Κυδωνία επιτέθηκε στην Φαλάσαρνα και η μεταξύ τους σύγκρουση διευθετήθηκε με παρέμβαση των Ρωμαίων.

Παρότι ενδείξεις κατοίκησης στον χώρο εντοπίζονται από τη μινωική εποχή τα ευρήματα του νεκροταφείου πιστοποιούν την οργάνωση της πόλης στην αρχαϊκή περίοδο (αρχές 6ου αι. π.Χ.).

Ο 4ος και 3ος αι. π.Χ. ήταν εποχή ακμής για τη Φαλάσαρνα, που έγινε μια ισχυρή ναυτική δύναμη στους εμπορικούς δρόμους της δυτικής Μεσογείου, οχυρώθηκε, κοσμήθηκε με ναούς και δημόσια κτήρια και έκοψε δικά της νομίσματα.

Η νομισματοκοπία της ξεκινάει στο β΄ μισό του 4ου αι. π.Χ. με κύρια απεικόνιση μια γυναικεία κεφαλή, πιθανόν της Δίκτυννας ή της νύμφης Φαλάσαρνας.

Ανασύνθεση της εικόνας που είχε η πόλη με το λιμάνι της

Κατά την ανασκαφεία του χϊώρου, δρ. Ελπίδα Χατζηδάκη, η Φαλάσαρνα υπήρξε πειρατικό ορμητήριο που τελικά κατέστρεψαν οι Ρωμαίοι το 67 π.Χ., κατά την εκστρατεία του Μέτελλου στο πλαίσιο της επιχείρησης που οργάνωσε ο Πομπήιος

για την καταστολή της πειρατείας στη δυτική Μεσόγειο και την εδραίωση της Pax Romana.

Στη συνέχεια, τα ίχνη κατοίκησης της πόλης είναι πενιχρά. Οι σεισμοί του 66 και του 365 μ.Χ. την ισοπέδωσαν οριστικά.

Μάλιστα, με τον δεύτερο σεισμό η στεριά ανυψώθηκε κατά 6-9 μέτρα με αποτέλεσμα το αρχαίο λιμάνι να θαφτεί κάτω από τόνους επιχώσεων και να μετατραπεί σε ξηρά.

Μεταξύ των ετών 1415 - 1418 την περιοχή επισκέφθηκε ο φλωρεντινός μοναχός και χαρτογράφος Christoforo Buondelmonti, που αναφέρει στα συγγράμματά του ότι στην κορυφή ενός λόφου υπάρχει μια αρχαία πόλη με κατάλοιπα τειχών, κατοικιών και δεξαμενών λαξευμένων στον φυσικό βράχο.

Στους νεώτερους χρόνους οι άγγλοι περιηγητές R. Pashley και T. Spratt επισκέφτηκαν τη Φαλάσαρνα, το 1834 και τη δεκαετία του 1850, αντίστοιχα.

Οι σωστικές ανασκαφές που διενεργούνται από το 1966 και η συστηματική ανασκαφική έρευνα από το 1986, πλουτίζουν τις γνώσεις που υπάρχουν για την ιστορία της πόλης και φέρνουν στο φως σταδιακά, το αρχαίο λιμάνι, την πόλη και το νεκροταφείο.

Η έκταση της πόλης περιοριζόταν στην οχυρωμένη ακρόπολη του ακρωτηριού

Κουτρί, στην κορυφογραμμή του οποίου υπάρχουν ερείπια ναών αφιερωμένων πιθανόν στην Αρτέμιδα-Δίκτυνα.

Τα τείχη σώζονται σε μήκος 550 μέτρων και είναι κατά τόπους διπλά. Η Φαλάσαρνα διέθετε κλειστό λιμάνι με οχύρωση και πύργους. Νότια του λιμανιού και κατά μήκος της ακτογραμμής υπάρχουν τα αρχαία λατομεία όπου βρίσκεται ο μεγάλος λαξευτός πέτρινος θρόνος ([δείτε εδώ](#))

(Τα δικαιώματα επί των φωτογραφιών ανήκουν στο Υπουργείο Πολιτισμού)

Πηγή: [Υπουργείο Πολιτισμού](#) και ενημερωτικό φυλλάδιο ΥΠΠΟ και Εφορείας Αρχαιοτήτων Χανίων), e-storieskritis.gr